

Σωτήριος Κων. Σαουντζής
Γεωλόγος – Εκπαιδευτικός

Ευανθία Φωτ. Ζουμπουρλή
Ερευνήτρια
Πτυχιούχος Κοινωνικής Διοίκησης Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

ΣΗΜΑΝΤΡΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΛΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ
ΠΑΤΡΙΔΕΣ ΣΤΗ ΚΑΡΚΑΡΑ ΤΗΣ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Συλλογή Ιστορικού και Λαογραφικού Υλικού

ΣΗΜΑΝΤΡΑ 2009

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1^ο

ΣΤΙΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

- Γενικά
- Έγγραφα
- Βιβλία
- Φωτογραφίες
- Διάφορα άλλα αντικείμενα
Εικόνες
Χαλιά
Οικιακά σκεύη
Ενδυμασίες
- Η ζωή στην Αρτάκη (συνέντευξη: *Θωμαή Μπαλλή*)
- Η Φιλόπτωχος και Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα «Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ»

Κεφάλαιο 2^ο

ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΑΤΡΙΔΑ

- Η εγκατάσταση των προσφύγων
  1. Προφορική μαρτυρία (συνέντευξη: *Θωμαή Μπαλλή*)
  2. Από τα αρχεία της Κοινότητας Πορταριάς και Σημάντρων Χαλκιδικής
  3. Από τα έγγραφα των προσφύγων
  4. Φωτογραφίες
- Τα προσφυγόσπιτα και το ταντούρ
- Ο κοινωνικός βίος
Ο γάμος, η βάφτιση, τα πανηγύρια, τα μνημόσυνα
- Ο αγροτικός βίος – το στάρι
- Άλλες ασχολίες

Κεφάλαιο 3^ο

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τραγούδια
Παραμύθια
Λεξιλόγιο

Κεφάλαιο 4^ο

ΕΝΘΥΜΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εισαγωγή

Η συλλογή του ιστορικού και λαογραφικού υλικού που παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία ξεκίνησε γύρω στο 1995 και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Περιλαμβάνει αποσπάσματα από συνεντεύξεις προσφύγων πρώτης και δεύτερης γενιάς που παρουσιάζονται κάθε φορά στο σχετικό κεφάλαιο ή παράγραφο, όπως η ζωή στις αλησμόνητες πατρίδες και τα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς, παραμύθια, τραγούδια κ.λ.π..

Σημαντικό μέρος του υλικού καταλαμβάνουν φωτογραφίες, κυρίως οικογενειακές από τη Μικρά Ασία και άλλες από την εγκατάσταση των προσφύγων, το κτίσιμο της εκκλησίας, τις ασχολίες των κατοίκων στη Καρκάρα (νέα πατρίδα). Ιδιαίτερη παράγραφος αφιερώνεται στις φωτογραφίες απ' τη στρατιωτική θητεία των Καρκαρινών (Σημαντρινών) με τίτλο «ΕΝΘΥΜΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ».

Διάφορα έγγραφα από τις αρχές του εικοστού αιώνα μέχρι τη δεκαετία του '40 φωτίζουν πτυχές της ζωής των προσφύγων λίγο πριν τον ξεριζωμό και τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασης των προσφύγων. Στο παράρτημα παρατίθενται αντίγραφα όλων σχεδόν των εγγράφων.

Βιβλία, εικόνες, φορεσιές, διάφορα σκεύη περιγράφονται λεκτικά αλλά παρουσιάζονται και με κατάλληλο φωτογραφικό υλικό.

Τέλος στο παράρτημα δίνεται κατάλογος (βάση δεδομένων) των οικογενειακών μερίδων των προσφύγων στα Σήμαντρα της Χαλκιδικής ο οποίος συντάχθηκε με βάση τα στοιχεία του δημοτολογίου της τέως Κοινότητας Σημάντρων.

Η εργασία αυτή δεν αποτελεί συγγραφή κάποιου ιστορικού – λαογραφικού βιβλίου γι αυτό και δεν έχει τέτοια δομή. Δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στην λογοτεχνική παρουσίαση του υλικού ούτε σε προσωπικές απόψεις των συλλεκτών.

Επίσης, επειδή το υλικό της συλλογής παρουσιάζεται εδώ για πρώτη φορά και αποφεύγεται η παράθεση άλλων στοιχείων ήδη δημοσιευμένων δεν μπορεί να δώσει ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος. Έτσι παρουσιάζονται απλά ταξινομημένα σε κεφάλαια και παραγράφους όλα τα διαθέσιμα στοιχεία (συνεντεύξεις, έγγραφα, φωτογραφίες κ.λ.π.) με μοναδικό στόχο τη διάσωσή τους και μπορεί να χαρακτηριστεί ως πόνημα που επιδέχεται συνεχώς εμπλουτισμό με νέα στοιχεία ενώ ταυτόχρονα εμπλουτίζει τις μέχρι σήμερα δημοσιευμένες εργασίες.